

SĄD NAJWYŻSZY
Rzeczypospolitej Polskiej

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego

Do druku nr 1839

Warszawa, dnia 14 grudnia 2021 r.

BSA I.021.40.2021

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

Licz. DS. 175. 853. 21

Data wpływu 17. 12. 2021r.

Pan

Christian Młynarek

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 24 listopada 2021 r., SPS-WP.020.364.5.2021, działając na podstawie art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. z 2021r. poz. 1904) w załączeniu uprzejmie przesyłam uwagi Sądu Najwyższego do *poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o notariacie oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym.*

Z poważaniem,

dr hab. Małgorzata Manowska

/pismo podpisane podpisem elektronicznym/

**Uwagi Sądu Najwyższego
do poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o notariacie
oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym**

Przedmiot opinii stanowi złożony 18 listopada 2021 r. poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o notariacie oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym; dalej jako „Projekt”.

Jak wynika z uzasadnienia Projektu, jego celem jest „nadanie bezpieczeństwa prawnego osobom, które nabywają spółki kapitałowe lub osobowe w całości”. W tym celu proponuje się wprowadzenie dwóch nowych uregulowań. Po pierwsze, przez dodanie w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS) rubryki „Spółka w zbyciu”. Po drugie, nałożenie na notariuszy obowiązku wysyłania elektronicznie do KRS informacji o „zbyciu spółki w całości”.

Przede wszystkim należy zauważyć, że proponowany kształt nowych regulacji, które mają polegać na tym, że obowiązek informowania o „zbyciu spółki w całości” spoczywał będzie jedynie na notariuszach, sprawi, że zakres zastosowania przewidzianych w Projekcie przepisów będzie wąski. O ile bowiem zbycie udziałów w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością co do zasady wymaga formy pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi (art. 180 § 1 k.s.h.), to dla zbycia akcji nie jest niezbędne sporządzenie aktu notarialnego, ani notarialne poświadczenie podpisów. Także przeniesienie ogółu praw i obowiązków współnika handlowej spółki osobowej nie wymaga udziału notariusza (por. art. 10 k.s.h.). W takich sytuacjach proponowany art. 90b Prawa o notariacie nie będzie mógł znaleźć zastosowania.

Niezależnie od tego, regulacje zawarte w Projekcie budzą wątpliwości konstrukcyjne, a także terminologiczne. Dla spójności i uproszczenia opinii, w pierwszej kolejności ocenie poddany zostanie art. 3 Projektu, przewidujący dodanie nowej rubryki w Krajowym Rejestrze Sądowym. Do tej zmiany nawiązują pozostałe nowe regulacje zaproponowane w Projekcie, które zostaną omówione w dalszej kolejności.

Uwagi do art. 3 Projektu

W myśl art. 3 Projektu, w rejestrze Krajowego Rejestru Sądowego w dziale 6 ma zostać dodana rubryka 9 „Spółka w zbyciu”.

Po pierwsze, przepis ten wydaje się legislacyjnie niepoprawny. Układ rejestru przedsiębiorców KRS, a także zakres ujawnianych w nim informacji, określone są w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 listopada 2014 r. w sprawie szczegółowego sposobu prowadzenia rejestrów wchodzących w skład Krajowego Rejestru Sądowego oraz szczegółowej treści wpisów w tych rejestrach (Dz.U. poz. 1667), dalej jako rozporządzenie z 17 listopada 2014 r. Dodanie nowej rubryki w dziale 6 wymaga zatem zmiany odpowiednich przepisów tego rozporządzenia, dotyczących poszczególnych rodzajów spółek handlowych: § 28 (dotyczącego działu 6 dla spółki jawnej, spółki komandytowej i spółki partnerskiej)¹ oraz § 58 (dotyczącego działu 6 dla spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki akcyjnej). Jeżeli proponowane zmiany miałyby objąć także europejskie zgrupowanie interesów gospodarczych (do którego stosuje się odpowiednio przepisy o spółce jawnej²), a także spółkę europejską, odpowiednie zmiany musiałyby objąć także § 39 i § 71 rozporządzenia z 17 listopada 2014 r.

Po drugie, w Projekcie błędnie założono, że w każdym z powyższych przypadków nowelizacja mogłaby polegać na dodaniu w dziale 6 rubryki dziewiątej. Byłoby to możliwe jedynie w przypadku spółki akcyjnej i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz spółki europejskiej, ponieważ w odniesieniu do tych rodzajów spółek obecnie obowiązujące przepisy przewidują w dziale 6 osiem rubryk (por. § 58 oraz § 71 rozporządzenia z 17 listopada 2014 r.). W przypadku jednak spółki jawnej, spółki komandytowej i spółki partnerskiej³ należałoby dodać rubrykę ósmą, ponieważ § 28 powołanego rozporządzenia przewiduje obecnie w dziale 6 jedynie rubryk siedem. Gdy zaś chodzi o europejskie zgrupowanie interesów gospodarczych, *de lege lata* w § 39 rozporządzenia z 17 listopada 2014 r. przewidziano jedynie sześć rubryk w dziale 6, należałoby zatem dodać rubrykę siódmą.

---

¹ Pośrednio dotyczyłoby to także spółki komandytowo-akcyjnej, co wynika z odesłania zawartego w § 49 ust. 1 rozporządzenia.

² Por. art. 7 ustawy z dnia 4 marca 2005 r. o europejskim zgrupowaniu interesów gospodarczych i spółce europejskiej (Dz.U. z 2018 r. poz. 2036 ze zm.)

³ A pośrednio także spółki komandytowo-akcyjnej – por. § 49 ust. 1 rozporządzenia.

Po trzecie, Projekt używa niepoprawnej formy zapisu „rubryka 9” (z użyciem cyfry). W rozporządzeniu z dnia 17 listopada 2014 r. numery rubryk zapisywane są słownie. Także w Projekcie powinno się zatem używać formy „rubryka dziewiąta”.

Po czwarte, nie wydaje się konieczne nadawanie nowej rubryce tytułu („Spółka w zbyciu”), ponieważ w rozporządzeniu z dnia 17 listopada 2014 r. rubryki nie są tytułowane, a jedynie numerowane. Jedynie na marginesie należy dodać, że sam tytuł „Spółka w zbyciu” nie wydaje się prawidłowy, ponieważ chodzi o spółkę, w której doszło już do zbycia akcji albo udziałów (praw i obowiązków w przypadku spółek osobowych).

Po piąte, nieprecyzyjne jest sformułowanie „w rejestrze Krajowego Rejestru Sądowego”. Zarówno ustawa o Krajowym Rejestrze Sądowym, jak i rozporządzenie z 17 listopada 2014 r. używają określenia „rejestr przedsiębiorców” Krajowego Rejestru Sądowego.

Uwagi do art. 1 Projektu

W ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz.U. z 2020 r. poz. 1192 ze zm.) proponuje się dodanie art. 90b, z którego ma wynikać, że w przypadku zbycia udziałów bądź akcji w spółkach kapitałowych oraz zbycia w całości prawa i obowiązków w spółkach osobowych notariusz jest obowiązany do wysłania elektronicznie do rejestru Krajowego Rejestru Sądowego informacji, kto nabył spółkę w dziale 6 i rubryce 9 pod tytułem „Spółka w zbyciu”.

Przed wszystkim może budzić wątpliwości, jakie obowiązki notariusza mają wynikać z dodawanego art. 90b Prawa o notariacie. Z końcowej części zaproponowanego przepisu wynika, że notariusz ma być „obowiązany do wysłania elektronicznie do rejestru Krajowego Rejestru Sądowego informacji, kto nabył spółkę w dziale 6 i rubryce 9”. Zaproponowane brzmienie przepisu mogłoby sugerować, że notariusze będą, w zakresie wynikającym z nowego art. 90b Prawa o notariacie, dokonywać wpisów w KRS. Takie rozwiązanie nie jest jednak obecnie możliwe, jego wprowadzenie wymagałoby przyznania notariuszom generalnego uprawnienia do dokonywania wpisów do KRS. Wydaje się zatem, że wynikające z projektowanego art. 90b Prawa o notariacie obowiązki notariuszy miałyby sprowadzać się do wysłania informacji do Krajowego Rejestru Sądowego. Jeżeli takie jest założenie, wymaga ono

doprecyzowania, czy notariusz ma składać wniosek o wpis do KRS⁴ czy jedynie przesyłać informację, której otrzymanie powodować będzie po stronie sądu rejestrowego obowiązek dokonania wpisu z urzędu.

Projektowany art. 90b Prawa o notariacie nie określa, w jakim terminie notariusz ma przesłać określone w nim informacje. Może to uniemożliwić realizację zakładanego przez projektodawcę celu, czyli zwiększenia bezpieczeństwa obrotu. Wzorując się na obowiązujących już przepisach, np. art. 92 ust. 4 Prawa o notariacie, należałoby uściślić, że informacje określone w projektowanym art. 90b notariusz ma obowiązek przesłać nie później niż w dniu dokonania czynności notarialnej.

Wiąże się z tym wątpliwość natury zasadniczej. O ile w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością zbycie udziałów co do zasady wymaga formy pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi (art. 180 § 1 k.s.h.)⁵, to przeniesienie ogółu praw i obowiązków wspólnika handlowej spółki osobowej nie wymaga udziału notariusza (por. art. 10 k.s.h.). Także dla zbycia akcji nie jest niezbędne sporządzenie aktu notarialnego, ani nawet notarialne poświadczenie podpisów. Z dniem 1 marca 2021 r. wszedł natomiast w życie art. 328⁹ § 1 k.s.h., w myśl którego nabycie akcji następuje z chwilą dokonania w rejestrze akcjonariuszy wpisu wskazującego nabywcę.

Należy zatem zauważyć, że przewidziane w Projekcie nowe uregulowania będą miały wąskie zastosowanie, skoro czynności określone w proponowanym art. 90b Prawa o notariacie z reguły odbywają się bez udziału notariusza, co w sposób oczywisty sprawi, że przepis ten rzadko będzie mógł znaleźć zastosowanie w praktyce.

Projektowany art. 90b Prawa o notariacie budzi też wątpliwości terminologiczne i redakcyjne.

---

⁴ Analogicznie do art. 92 ust. 4 Prawa o notariacie, przewidującego, że notariusze składają wnioski o wpis do księgi wieczystej.

⁵ Stosownie jednak do art. 180 § 2 k.s.h., w przypadku spółki, której umowa została zawarta przy wykorzystaniu wzorca umowy, zbycie przez wspólnika udziałów jest możliwe również przy wykorzystaniu wzorca udostępnionego w systemie teleinformatycznym. Oświadczenia zbywcy i nabywcy opatruje się kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym.

Po pierwsze, zamiast określenia „spółki osobowe” należałoby użyć pełnego sformułowania „spółki osobowe handlowe” – tak, jak w art. 18 ust. 2 i art. 25 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym. Potwierdzi to, że hipoteza przepisu nie obejmuje spółek cywilnych.

Po drugie, nie jest jasne sformułowanie, że informację określone w art. 90b Prawa o notariacie, notariusz „wysyła elektronicznie do Krajowego Rejestru Sądowego”. Określenie „wysyła elektronicznie” nie jest zdefiniowane w Prawie o notariacie, zaś z art. 694^{2a} k.p.c. wynika, że postępowanie przed sądem rejestrowym „odbywa się za pośrednictwem systemu teleinformatycznego”. Wymagałoby zatem doprecyzowania, że notariusz przekazuje informacje określone w art. 90b Prawa o notariacie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego udostępnianego przez sąd rejestrowy. Takie sformułowanie zawiera np. art. 210 § 2 k.s.h., w myśl którego czynność prawna między wspólnikiem będącym jedynym członkiem zarządu a reprezentowaną przez niego spółką wymaga formy aktu notarialnego. O każdorazowym dokonaniu takiej czynności prawnej „notariusz zawiadamia sąd rejestrowy za pośrednictwem systemu teleinformatycznego”.

Po trzecie, zamiast sformułowania „zbycie w całości **prawa** i obowiązków w spółkach osobowych”, należy użyć prawidłowego określenia „ogół **praw** i obowiązków wspólnika” handlowej spółki osobowej (por. art. 10 § 1 k.s.h.).

Po czwarte, nieprecyzyjne jest sformułowanie „kto nabył w całości spółkę”. Przedmiotem nabycia są akcje, udziały albo ogół praw i obowiązków wspólnika handlowej spółki osobowej.

Po piąte, aktualność zachowują uwagi do art. 3. Należy użyć prawidłowego określenia „rejestr przedsiębiorców” KRS, rubryk się nie tytułuje, lecz numeruje, a numery te zapisywane są nie w formie cyfr, ale słownie. Poza tym w przypadku nie każdego rodzaju spółki nowa rubryka miałaby numer dziewiąty, jak błędnie założono w Projekcie.

Uwagi do art. 2 Projektu

W ustawie z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. z 2021 r. poz. 112 ze zm.) proponuje się dodać art. 4c, z którego ma wynikać, że „sąd rejestrowy wykreśla wpis z działu 6 w rubryce 9, po wpisaniu wszystkich zmian do Krajowego Rejestru Sądowego”

Po pierwsze, jak się wydaje, artykuł 4c ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym powinien mieć zastosowanie nie po wpisaniu do KRS „wszystkich zmian”, lecz tych zmian, o których informacje zostaną przekazane zgodnie z projektowanym art. 90b Prawa o notariacie.

Po drugie, aktualność zachowują uwagi do art. 3. Należy użyć prawidłowego określenia „rejestr przedsiębiorców” KRS, rubryk się nie tytułuje, lecz numeruje, a numery te zapisywane są nie w formie cyfr, ale słownie. Poza tym nie w przypadku każdego rodzaju spółki nowa rubryka miałaby numer dziewiąty, jak błędnie założono w Projekcie.

Uwagi do art. 4 Projektu

Biorąc pod uwagę zakres zmian przewidzianych w Projekcie, a w szczególności konieczność przygotowania się przez notariuszy do wykonywania nowych obowiązków, zaproponowane 14-dniowe *vacatio legis* wydaje się zbyt krótkie.